

УПАС Вх № 481/03.09.2018.

СТАНОВИЩЕ

Относно
дисертационен труд
на

Д-р НЕВЕНКА ПАНОВСКА,

Национална Спортна Академия „Васил Левски“, София
представен за присъждане на образователна и научна степен „Доктор“ с научна
специалност в професионално направление 7.5 Здравни грижи програма
„Wellness – промоция на здравето“

на тема:

**СПЕЦИАЛИЗИРАНА SPA&WELLNESS СИСТЕМА В ЕСТЕТИЧНАТА
ДЕРМАТОЛОГИЯ ПРИ ЛУКСОЗНИЯ ТУРИЗЪМ**

Рецензент: Доц. Д-р Диана Минчева Стефанова, доктор
Национална Спортна Академия „Васил Левски“, София

Данни за дисертанта

Д-р Пановска е завършила медицина в Република България. Специалист е по естетична и клинична дерматология (призната специалност по клинична дерматология).

Професионалната кариера на Д-р Пановска включва работни позиции в Институт за приложна, естетична и ортопедична кинезиология, физиотерапия и хиропрактика в Македония и Wellness център НСА „Васил Левски“ в България. Практикувала е природна медицина в Люцерн и Цюрих – Швейцария.

Сертифициран специалист е по източно-азиатски практики, Wellness хранене и диагностика в иновативна медицина за разкрасителни и Wellness процедури.

Осъществила е Европейска мобилност и пренос на добри практики по естетична дерматология в Монте Карло и Сен Тропе, Франция.

Член е на Българската академия на науките и изкуствата и Българското дерматологично дружество.

Владее английски, немски и френски език.

В Национална Спортна Академия „Васил Левски“ – гр.София е докторант на самостоятелна подготовка към катедра „Спортна медицина“.

Актуалност на проблема

Темата на представеното изследване е актуална поради: нарастващите възможности на съвременната наука и технология в областта на естетичната дерматология и SPA&Wellness практиките за предоставяне на разнообразни процедури за превенция и поддържане на здраве и красота; стремеж към здравословен, природосъобразен начин на живот и забавяне на процесите на стареене; необходимост от научни доказателства за ефективността на различни методи и средства в SPA&Wellness практиките.

Структура на дисертацията.

Представеният дисертационен труд съдържа 130 стандартни машинописни страници, от които 16 страници библиография и 14 страници приложения. Той е много добре онагледен с 6 таблици, 42 фигури и 8 приложения.

Библиографията включва 202 литературни източника, от които 17 на кирилица и 185 на латиница (25 публикувани през последните 10 години).

Научният труд е структуриран стандартно и съдържа три раздела: литературен обзор, собствени проучвания, анализ на получените резултати, изводи и приноси.

В литературния обзор прецизно и компетентно са проучени и обобщени съвременните теоретични и научни концепции по отношение на дефиниране на основните понятия и концепции за Wellness и SPA (СПА) практики, луксозен туризъм и естетична дерматология; анатомо-физиологичните характеристики и признаците за естетично остаряване на кожата; съвременни високо-технологични методи за обективна оценка; прилагани методи и средства в SPA&Wellness практиките и ритуалите за красота и по специално здравословно и естетично въздействие на термичните и студови физикални фактори.

Демонстрираните в литературния обзор умения за анализиране и систематизиране на научната информация са показател за добра информираност и компетентност на докторантката, показват отлично познаване на дискутирана проблематика и са необходима предпоставка за точно формулираните научна хипотеза, цел и задачите на изследването.

Собствени проучвания.

Методиката на научното изследване е представена прецизно, отговаря на установените стандарти за провеждане на качествено изследване, получаване на достоверни резултати и съответства на поставените задачи.

Използвани са следните методи за целите на проучването: апаратна система за диагностика, анкетно проучване, естетичен SPA&Wellness ритуал (обща процедура с парафанго, местна криоапликация на лицето). Тези методи са описани подробно и предоставят необходимата информация за методиката на прилагане и дозировка.

Приложени са подходящи статистически методи за обработка и анализ на експерименталните данни.

Резултати и анализ.

Представените резултати са описани подробно и много добре онагледени.

Доказва се статистически значима разликата в стойностите на показателите за състоянието на кожата на лицето преди и след проведените естетични процедури включени в приложения SPA&Wellness ритуал.

Резултатите са интерпретирани в сравнителен аспект със стандарти по възрастови групи. Направените междинни изводи и обобщение демонстрират уменията на дисертантката правилно да синтезира и систематизира данните от проучването си.

Прави впечатление интерпретацията на резултатите по отношение на вероятните механизми на въздействие и съпоставянето им с аналогични проучвания от други автори.

В практически и сравнителен аспект с бъдещи проучвания интерес представляват получените данни от анкетното проучване.

Изводи и приноси.

Изводите съответстват на поставените задачи и получените резултати от изследването с изключение на извод 4.

Формулирани са 5 приноса с научен и научно-приложен характер. Приемам за значими и оригинални първите три, а именно:

1. Проведеното оригинално проучване за комплексното въздействие при прилагане на топлинни и студови физикални фактори като SPA&Wellness ритуал върху естетичния вид на кожата.
2. Създаване на авторска методика за приложение на топлинни и студови физикални фактори в рамките на SPA&Wellness ритуал.

3. Доказване на благоприятно въздействие термичните и студовите физикални фактори (парафанго на тялото и ледени апликации на лицето) върху основни показатели за естетична визия на кожата на лицето.

Д-р Пановска участва в настоящата процедура за присъждане на научна и образователна степен „Доктор“ с три оригинални статии в научни списания (2 в български и 1 в международно), като водещ автор и в една като самостоятелен автор.

Авторефератът съдържа получените основни резултати и съществени елементи от дисертационния труд и е съобразен с изискванията.

Критичните ми бележки са относно небалансираното обемното съотношение между първи раздел: литературен обзор и останалите раздели (около 50%) и включването на подробна информация за методиката на приложените физикални фактори в автореферата. Тези бележки са от технически характер и не намаляват научната стойност на представения дисертационен труд.

Заклучение

Считам, че представеният дисертационен труд е с авторски принос, има научна стойност и практическо приложение в SPA&Wellness практиките в луксозния туризъм и в рутинната практика за превенция на процесите на остаряване на кожата.

Той отговаря на изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България, Правилника за неговото прилагане и Правилника за придобиване на научната степен в Национална спортна академия „Васил Левски“.

Положително оценявам актуалността, получените резултати и приноси на представеното изследване; както и задълбочените теоретични знания и професионални качества и умения на Д-р Невенка Пановска в областта на естетичната медицина и Wellness практиките.

Предлагам на уважаемото научно жури да присъди образователната и научна степен „Доктор“ в професионално направление 7.5 Здравни грижи програма „Wellness – промоция на здравето“ на Д-р Невенка Пановска.

София

07.08.2018

Изготвил:

Чл. 2 ЗЗЛД

(Доц. Д-р Д. Стефанова)